

19 Σεπτεμβρίου 2025

Ένας έλληνας της διασποράς· ο Άγιος Θεόδωρος αρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας (Canterbury)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Sai
NT

THEO
DO
RE

OF CANTERBURY

Έλληνας γεννημένος το 602 στην Ταρσό της Κιλικίας, ο άγιος Θεόδωρος σπούδασε στην Αθήνα, όπου χάρις στην πολυμαθία και στην σοφία του απέκτησε την φήμη του φιλοσόφου. Εκεί ασπάσθηκε και τον μοναχικό βίο. Σε ηλικία εξήντα ετών μετέβη στην Ρώμη και έξι χρόνια αργότερα, το 668, ενώ παρεπιδημούσε στην μονή «Ad Aquas Salvias», όπου ίσως ολοκλήρωνε την μοναχική του διάπλασι, ο πάπας Βιταλιανός τον χειροτόνησε αρχιεπίσκοπο του χηρεύοντος θρόνου της

Καντερβουρίας. Του ενεχείρισε την δικαιοδοσία της Βρετανικής Εκκλησίας, καθ' ον χρόνον αυτή διερχόταν κρίσι από τις διαμάχες μεταξύ των υποστηρικτών της τοπικής κελτικής παραδόσεως και των ρωμαϊζόντων, που επεδίωκαν να επιβάλουν τα έθιμα της Ρώμης σχετικά με τον εορτασμό του Πάσχα (1).

Με βοηθό τον αββά Αδριανό τον Αφρικανό, ο Θεόδωρος ανεχώρησε τον ίδιο χρόνο για την Βρετανία. Ύστερα από ταξίδι ενός έτους, κατά το οποίο πληροφορήθηκε από τον επίσκοπο Παρισίων Αγιλβέρτο (Agilbert), πρώην επίσκοπο Ουέσσεξ (Wessex), τις συνθήκες της Βρετανικής Εκκλησίας, έφθασε στην Καντερβουρία. Αμέσως ανέλαβε τα καθήκοντα του και άρχισε τις ποιμαντικές περιοδείες στην επαρχία του. Εν συνεχεία, για να διευκολύνη το ποιμαντικό έργο, διήρесе την χώρα σε ενορίες και επισκοπές, στις όποιες τοποθέτησε άξιους ποιμένας και ιερείς. Το 672 συνεκάλεσε την σύνοδο του Χάρτφορτ (Hertford), κατά την οποία επεβλήθη ο εορτασμός του Πάσχα σύμφωνα με την παράδοσι της Ρώμης, έθεσε τέλος στις διαφορές περί δικαιοδοσίας μεταξύ των επισκόπων και επανέφερε την τάξι και την εκκλησιαστική πειθαρχία στα μοναστήρια, στον κλήρο και στον λαό. Αργότερα, το 679, συνεκάλεσε την σύνοδο του Χάτφιλντ (Hatfield), όπου επεβλήθησαν οι δογματικές αποφάσεις της συνόδου του Λατερανού (649), που κατεδίκαζαν τον μονοθελητισμό (βλ. 21 Ιαν.).

Το 678 ο άγιος αρχιεπίσκοπος τεμάχισε την μεγάλη επισκοπή της Υόρκης, ενέργεια που προκάλεσε την αντίδρασι του επισκόπου της Βιλφρίδου (Wilfrid). Οι προσπάθειες του τελευταίου να δικαιωθή από την Ρώμη τον κράτησαν για πολλά χρόνια μακριά από τον θρόνο του. Λίγο προ του θανάτου του ο άγιος Θεόδωρος ζήτησε από τον βασιλέα Aldfrith να τον αποκαταστήση στην επισκοπή του, κάλεσε δε και τον ίδιο για να συμφιλιωθούν.

Για την οργάνωσι της νεόφυτης Βρετανικής Εκκλησίας, ο άγιος Θεόδωρος σε όλες του τις ποιμαντικές δραστηριότητες ενεργούσε με αποφασιστικότητα, έτσι ώστε η Εκκλησία της Βρετανίας να βρίσκεται σε κοινωνία με τον θρόνο της Ρώμης (2).

Με τις ενέργειες του αυτές προετοίμασε το έδαφος για την ενότητα της χώρας και την ανάπτυξι του χριστιανικού πολιτισμού, ο οποίος ζωογονήθηκε με την συμβολή των ελληνικών γραμμάτων. Προς τον σκοπό αυτό ίδρυσε στην Καντερβουρία περίφημη σχολή, όπου υπό την διεύθυνσι του αββά Αδριανού εδιδάσκοντο τόσο τα ελληνικά, όσο και τα λατινικά. Ο σοφός αρχιεπίσκοπος ενεθάρρυνε επίσης την εκμάθησι της εκκλησιαστικής μουσικής, των επιστημών και των τεχνών στα μοναστήρια, τα οποία κατεστάθησαν πηγές πολιτιστικής ακτινοβολίας. Εκοιμήθη εν ειρήνη στις 19 Σεπτεμβρίου 690.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1 Βλ. μνήμες αγ. Τσάδ (Chad), 2 Μαρτ., Κουθβέρτου (Cuthbert), 20 Μαρτ. και Βιλφρίδου (Wilfrid), 24 Απρ.

2 Το σημείο αυτό θα ήταν μάλλον διαμφισβητούμενο στα πλαίσια της ορθοδόξου εκκλησιολογίας, αλλά τότε ήταν η μόνη λύσις, για να μην αποκεντρωθή η νεοπαγής Βρετανική Εκκλησία και αποκοπή τελικά από την κοινωνία με το πλήρωμα της Εκκλησίας.

Πηγή: *“Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας”, υπό ιερομονάχου Μακαρίου Σιμωνοπετρίτου, εκδ. Ίνδικτος (τόμος πρώτος – Σεπτέμβριος, σ. 205-206).*